ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ
លេខ ៣៥០ សហវ.ប្រក

ប្រកាស
ស្តីពី
ការដាក់ឱ្យអនុវត្តស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជា
លេខ ៩ ស្តីពីចំណូលពីប្រតិបត្តិការដោះដូរ និង លេខ ២៣ ស្តីពីចំណូលពីប្រតិបត្តិការមិនដោះដូរ

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី
រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ
និងជាប្រធានក្រុមប្រឹក្សាអាជ្ញាធរសេវាហិរញ្ញវត្ថុមិនមែនធនាគារ

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៩១៨/៩២៥ ចុះថ្ងៃទី៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៨ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៣២០/៤២១ ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២០ ស្តីពីការតែងតាំងនិងកែសម្រួលសមាសភាពរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៦១៨/០១២ ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៣២៣/០០១ ចុះថ្ងៃទី១០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៣ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១២១/០០៣ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមករា ឆ្នាំ២០២១ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃអាជ្ញាធរសេវាហិរញ្ញវត្ថុមិនមែនធនាគារ
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៤១៦/០០៦ ចុះថ្ងៃទី១១ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីគណនេយ្យ និងសវនកម្ម
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ១១៣ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២១ ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់អង្គភាពក្រោមឱវាទរបស់អាជ្ញាធរសេវាហិរញ្ញវត្ថុមិនមែនធនាគារ
- បានឃើញប្រកាសលេខ ០០៧ អ.ស.ហ.ប្រក. ចុះថ្ងៃទី១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២១ ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃនាយកដ្ឋាន និងអង្គភាពក្រោមឱវាទរបស់និយ័តករគណនេយ្យនិងសវនកម្ម
- យោងតាមសំណើរបស់និយ័តករគណនេយ្យនិងសវនកម្ម

ផ្លូវលេខ ៩២ សង្កាត់វត្តភ្នំ ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ កម្ពុជា
St.92, Sangkat Wat Phnom, Khan Daun Penh, Phnom Penh, CAMBODIA
mef.gov.kh
t.me/mefcambodia
ទូរស័ព្ទ: (+៨៥៥)២៣ ៨៩០ ៦៦៦
Phone: (+855) 23 890 666
info@mef.gov.kh
mef.cabinet@mef.gov.kh

សម្រេច

ប្រការ១.-

ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជា ចំនួន ២ គឺ៖

១. ស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជា លេខ ៩ ស្តីពីចំណូលពីប្រតិបត្តិការដោះដូរ និង

២. ស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជា លេខ ២៣ ស្តីពីចំណូលពីប្រតិបត្តិការមិនដោះដូរ។

ស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជា លេខ ៩ ស្តីពីចំណូលពីប្រតិបត្តិការដោះដូរ និងស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជា លេខ ២៣ ស្តីពីចំណូលពីប្រតិបត្តិការមិនដោះដូរ ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាន "ស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិសម្រាប់វិស័យសាធារណៈមូលដ្ឋានបង្គរ"។

ស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជាដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌទី១ នៃប្រការ១ នៃប្រកាសនេះ ត្រូវបានភ្ជាប់ជាឧបសម្ព័ន្ធនៃប្រកាសនេះ។

ប្រការ២.-

និយ័តករគណនេយ្យនិងសវនកម្ម នៃអាជ្ញាធរសេវាហិរញ្ញវត្ថុមិនមែនធនាគារ អាចចេញគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការអនុវត្តស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជា លេខ ៩ ស្តីពីចំណូលពីប្រតិបត្តិការដោះដូរ និង លេខ ២៣ ស្តីពីចំណូលពីប្រតិបត្តិការមិនដោះដូរ និងត្រូវផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកបច្ចេកទេសស្តង់ដាគណនេយ្យដល់គណនេយ្យករសាធារណៈ តាមការចាំបាច់។

និយ័តករគណនេយ្យនិងសវនកម្ម នៃអាជ្ញាធរសេវាហិរញ្ញវត្ថុមិនមែនធនាគារ ត្រូវធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជា និងចេញផ្សាយសម្រាប់ការអនុវត្ត ស្របតាមបរិបទរបស់អន្តរជាតិ ក្នុងករណីចាំបាច់។

ប្រការ៣.-

អគ្គនាយកដ្ឋានរតនាគារជាតិ ក្នុងនាមជាគណនេយ្យករសាធារណៈ ត្រូវកត់ត្រា និងប្រមូលផ្តុំនូវប្រតិបត្តិការចំណូល និងដាក់បង្ហាញក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ ព្រមទាំងលាតត្រដាងព័ត៌មានអំពីចំណូល និងគណនីត្រូវទទួលពាក់ព័ន្ធ ឱ្យស្របតាមស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជាដូចមានចែងក្នុងប្រការ១ នៃប្រកាសនេះ ចាប់ពីថ្ងៃទី១ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៥ តទៅ។

ចាប់ពីថ្ងៃចេញប្រកាសនេះ អគ្គនាយកដ្ឋានរតនាគារជាតិ ត្រូវរៀបចំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគណនេយ្យសាធារណៈ ឱ្យបានរួចរាល់ និងត្រូវចាប់ផ្តើមអនុវត្តជាបណ្តើរៗ សម្រាប់ការអនុវត្តគណនេយ្យមូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់កែសម្រួល ២០២៥-២០២៧ ជាផ្លូវការ។

ប្រការ៤.-

បទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយណាដែលផ្ទុយនឹងប្រកាសនេះ ត្រូវទុកជានិរាករណ៍។

ប្រការ៥.-

នាយកខុទ្ទកាល័យ អគ្គលេខាធិការនៃអគ្គលេខាធិការក្រសួង អគ្គនាយកនៃនិយ័តករគណនេយ្យនិងសវនកម្ម អគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានរតនាគារជាតិ អគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ អគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានគយនិងរដ្ឋាករកម្ពុជា អគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋនិងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ អគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា អគ្គនាយក

ប្រធានអង្គភាពពាក់ព័ន្ធក្រោមឱវាទក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ និងអាជ្ញាធរសេវាហិរញ្ញវត្ថុមិនមែនធនាគារ ត្រូវទទួលបន្ទុកអនុវត្តប្រកាសនេះតាមភារកិច្ចរៀងៗខ្លួនចាប់ពីថ្ងៃចុះហត្ថលេខាតទៅ។

ថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ ១៣កើត ខែជេស្ឋ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស.២៥៦៧
ធ្វើនៅរាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ០១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៣

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី
រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ
និងជាប្រធានក្រុមប្រឹក្សាអាជ្ញាធរសេវាហិរញ្ញវត្ថុមិនមែនធនាគារ

អគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន

<u>កន្លែងទទួល៖</u>

- ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ
- ខុទ្ទកាល័យសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- ខុទ្ទកាល័យសម្តេច ឯកឧត្តមឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី
- ឯកឧត្តម លោកជំទាវជាអនុប្រធាន និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាអាជ្ញាធរសេវាហិរញ្ញវត្ថុមិនមែនធនាគារ

  “ដើម្បីជូនជ្រាប”
- ដូចប្រការ ៥

  “ដើម្បីអនុវត្ត”
- រាជកិច្ច
- ឯកសារ-កាលប្បវត្តិ

ស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជា លេខ ៩ ស្តីពី ចំណូលពីប្រតិបត្តិការដោះដូរ

ការទទួលស្គាល់

ស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជា (CPSAS) លេខ ៩ ត្រូវបានរៀបចំដោយផ្អែកលើស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិសម្រាប់វិស័យសាធារណៈ (IPSAS) 9, ចំណូលពីប្រតិបត្តិការដោះដូរ, ចេញពីសៀវភៅសេចក្តីប្រកាសគណនេយ្យអន្តរជាតិសម្រាប់វិស័យសាធារណៈ របស់ ក្រុមប្រឹក្សាស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិសម្រាប់វិស័យសាធារណៈ (IPSASB) ដែលបានចេញផ្សាយដោយ សហព័ន្ធគណនេយ្យករអន្តរជាតិ (IFAC) នៅក្នុងខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២០ ហើយត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយមានការអនុញ្ញាតពីសហព័ន្ធគណនេយ្យករអន្តរជាតិ។

សៀវភៅសេចក្តីប្រកាសគណនេយ្យអន្តរជាតិសម្រាប់វិស័យសាធារណៈ ©2020 ដោយសហព័ន្ធគណនេយ្យករអន្តរជាតិ (IFAC)។ សូមរក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាង។

ចេញផ្សាយដោយ÷

និយ័តករគណនេយ្យនិងសវនកម្ម

ផ្លូវលេខ ៩២, សង្កាត់វត្តភ្នំ, ខណ្ឌដូនពេញ, រាជធានីភ្នំពេញ

លេខទូរស័ព្ទ÷ +(855) 23 882 111

អ៊ីម៉ែល÷ info@acar.gov.kh

គេហទំព័រ÷ www.acar.gov.kh

ស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជា លេខ ៩ ស្តីពី ចំណូលពីប្រតិបត្តិការដោះដូរ

មាតិកា

កថាខណ្ឌ

គោលបំណង
វិសាលភាព.. ១-១០
និយមន័យ.. ១១-១៣
    ចំណូល.. ១២-១៣
ការវាស់វែងចំណូល.. ១៤-១៧
ការកំណត់អត្តសញ្ញាណប្រតិបត្តិការ.. ១៨
ការផ្តល់សេវា.. ១៩-២៧
ការលក់ទំនិញ ២៨-៣២
ការប្រាក់, សួយសារ, និងភាគលាភ.. ៣៣-៣៨
ការលាតត្រដាង.. ៣៩-៤០

គោលបំណង

ស្តង់ដានេះមានគោលបំណងកំណត់និយមន័យប្រាក់ចំណូល (Income) ជា "ការកើនឡើងនៃអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចក្នុងអំឡុងការិយបរិច្ឆេទគណនេយ្យ ក្នុងទម្រង់ជាលំហូរចូល ឬ ការកើនឡើងទ្រព្យសកម្ម ឬ ការថយចុះបំណុល ដែលជាលទ្ធផលនាំឱ្យមានការកើនឡើងមូលធន ជាជាងការកើនឡើងដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការចូលរួមវិភាគទានពីម្ចាស់មូលធន"។ និយ័តករគណនេយ្យនិងសវនកម្ម កំណត់ថា ប្រាក់ចំណូល រាប់បញ្ចូលទាំងចំណូល (Revenue) និងផលចំណេញ (Gains)។ ស្តង់ដានេះប្រើប្រាស់ពាក្យ "ចំណូល" ដែលរាប់បញ្ចូលទាំងចំណូល (Revenues) និងផលចំណេញ (Gains) ជំនួសឱ្យពាក្យ "ប្រាក់ចំណូល"។ ធាតុជាក់លាក់មួយចំនួនដែលត្រូវទទួលស្គាល់ជាចំណូល ត្រូវបានបង្ហាញក្នុងស្តង់ដាផ្សេងទៀត និងត្រូវបានដកចេញពីវិសាលភាពនៃស្តង់ដានេះ។ ឧទាហរណ៍ ផលចំណេញដែលបានមកពីការលក់ទ្រព្យ រោងចក្រ និងបរិក្ខារ ត្រូវបានបង្ហាញយ៉ាងជាក់លាក់នៅក្នុងស្តង់ដាស្តីពី ទ្រព្យ រោងចក្រ និងបរិក្ខារ ហើយមិនមានចែងនៅក្នុងស្តង់ដានេះទេ។

គោលបំណងនៃស្តង់ដានេះ គឺដើម្បីកំណត់អំពីប្រព្រឹត្តិកម្មគណនេយ្យនៃចំណូលដែលកើតឡើងពីប្រតិបត្តិការ និងព្រឹត្តិការណ៍ដោះដូរ។

បញ្ហាចម្បងក្នុងការធ្វើគណនេយ្យកម្មសម្រាប់ចំណូល គឺការកំណត់ថាតើចំណូលត្រូវទទួលស្គាល់នៅពេលណា។ ចំណូលត្រូវបានទទួលស្គាល់ នៅពេលដែលវាអាចនឹងកើតមានឡើងដែល (ក) អត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ឬ សក្តានុពលសេវានាពេលអនាគត នឹងហូរចូលស្ថាប័ន ហើយ (ខ) អត្ថប្រយោជន៍ទាំងនេះ អាចត្រូវបានវាស់វែងដោយជឿទុកចិត្ត។ ស្តង់ដានេះកំណត់អំពីស្ថានភាពដែលលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យទាំងនេះនឹងត្រូវបានបំពេញ ហើយដូចនេះ ចំណូលនឹងត្រូវបានទទួលស្គាល់។ ស្តង់ដានេះក៏ផ្តល់នូវការណែនាំអំពីការអនុវត្តលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យទាំងនេះផងដែរ។

វិសាលភាព

១. **ស្ថាប័នដែលរៀបចំ និងដាក់បង្ហាញរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុតាមមូលដ្ឋានគណនេយ្យបង្គរ ត្រូវអនុវត្តស្តង់ដានេះក្នុងការធ្វើគណនេយ្យកម្មសម្រាប់ចំណូលដែលកើតឡើងពីប្រតិបត្តិការ និងព្រឹត្តិការណ៍ដោះដូរ ដូចខាងក្រោម÷**

(ក) **ការផ្តល់សេវា**

(ខ) **ការលក់ទំនិញ និង**

(គ) **ការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្មដោយស្ថាប័នដទៃ ដែលផ្តល់ផលជាការប្រាក់ សួយសារ និងភាគលាភ ឬ ការបែងចែកប្រហាក់ប្រហែល ។**

២. [លុបចេញ]

៣. [លុបចេញ]

៤. ស្តង់ដានេះមិនគ្របដណ្តប់លើចំណូលដែលកើតឡើងពីប្រតិបត្តិការមិនដោះដូរនោះទេ។

៥. ស្ថាប័នសាធារណៈអាចទទួលបានចំណូលពីប្រតិបត្តិការដោះដូរ ឬ ប្រតិបត្តិការមិនដោះដូរ។ ប្រតិបត្តិការដោះដូរ គឺជាប្រតិបត្តិការមួយដែលស្ថាប័នទទួលបានទ្រព្យសកម្ម ឬ សេវា ឬ ស្ថាប័នមានបំណុលផុតរលត់ ហើយផ្តល់តម្លៃប្រហាក់ប្រហែលដោយផ្ទាល់ (ជាចម្បងក្នុងទម្រង់ជាទំនិញ សេវា ឬ ការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្ម) ទៅឱ្យភាគីផ្សេងទៀត ជាការដោះដូរ។ ឧទាហរណ៍នៃប្រតិបត្តិការដោះដូរ រួមមាន÷

(ក) ការទិញ ឬ ការលក់ទំនិញ ឬ សេវា ឬ

(ខ) ការជួលទ្រព្យ រោងចក្រ និងបរិក្ខារ តាមអត្រាទីផ្សារ។

៦. ក្នុងការញែកគ្នារវាងចំណូលពីប្រតិបត្តិការដោះដូរ និងចំណូលពីប្រតិបត្តិការមិនដោះដូរ ស្ថាប័នគួរពិចារណាលើខ្លឹមសារ ជាជាងទម្រង់នៃប្រតិបត្តិការ។ ប្រតិបត្តិការមិនដោះដូរ រួមមាន ចំណូលពីការប្រើប្រាស់អំណាចអធិបតេយ្យ (ឧទាហរណ៍ ពន្ធផ្ទាល់ និងពន្ធប្រយោល, អាករ និងការផាកពិន័យ), អំណោយ និងការបរិច្ចាគ។

៧. ការផ្តល់សេវា ជាទូទៅ ជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តការងាររបស់ស្ថាប័នទៅលើការងារដែលបានព្រមព្រៀងនៅក្នុងអំឡុងការិយបរិច្ឆេទដែលបានព្រមព្រៀងណាមួយ។ សេវាអាចត្រូវបានផ្តល់នៅក្នុងការិយបរិច្ឆេទមួយ ឬ ច្រើនជាងមួយការិយបរិច្ឆេទ។ ឧទាហរណ៍ សេវាដែលបានផ្តល់ដោយស្ថាប័នសាធារណៈ ដែលចំណូលជាទូទៅត្រូវបានទទួលជាការដោះដូរ អាចរួមមាន ការផ្តល់លំនៅដ្ឋាន, ការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធបរិក្ខារទឹក, ការគ្រប់គ្រងផ្លូវបង់ប្រាក់ និងការគ្រប់គ្រងការទូទាត់ការផ្ទេរ។ កិច្ចព្រមព្រៀងមួយចំនួនសម្រាប់ការផ្តល់សេវា គឺពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់ទៅនឹងកិច្ចសន្យាសាងសង់ ឧទាហរណ៍ កិច្ចព្រមព្រៀងសម្រាប់សេវារបស់អ្នកគ្រប់គ្រងគម្រោង និងស្ថាបត្យករ។ ចំណូលដែលកើតឡើងពីកិច្ចព្រមព្រៀងទាំងនេះ មិនបានចែងនៅក្នុងស្តង់ដានេះទេ ប៉ុន្តែត្រូវបានចែងដោយអនុលោមតាមលក្ខខណ្ឌចាំបាច់សម្រាប់កិច្ចសន្យាសាងសង់ ដូចបានកំណត់នៅក្នុងស្តង់ដា CPSAS 11 កិច្ចសន្យាសាងសង់។

៨. ទំនិញ រួមមាន (ក) ទំនិញដែលបានផលិតដោយស្ថាប័នក្នុងគោលបំណងសម្រាប់លក់ ដូចជា ការបោះពុម្ពផ្សាយ និង (ខ) ទំនិញដែលបានទិញសម្រាប់លក់បន្ត ដូចជា ទំនិញ ឬ ដី និងទ្រព្យផ្សេងទៀតដែលត្រូវបានរក្សាទុកសម្រាប់លក់បន្ត។

៩. ការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្មដោយស្ថាប័នដទៃ បង្កើតឱ្យមានចំណូល ក្នុងទម្រង់ជា÷

(ក) ការប្រាក់ – បន្ទុកក្នុងការប្រើប្រាស់សាច់ប្រាក់ ឬ សាច់ប្រាក់សមមូល ឬ ចំនួនទឹកប្រាក់ដែលស្ថាប័នត្រូវទទួល

(ខ) សួយសារ – បន្ទុកក្នុងការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងរបស់ស្ថាប័ន ឧទាហរណ៍ ប្រកាសនីយបត្រ (ប៉ាតង់), សញ្ញាពាណិជ្ជកម្ម, សិទ្ធិអ្នកនិពន្ធ និងកម្មវិធីកុំព្យូទ័រ និង

(គ) ភាគលាភ ឬ ការបែងចែកប្រហាក់ប្រហែល – ការបែងចែកអតិរេកទៅឱ្យអ្នកកាន់កាប់ការវិនិយោគមូលធន ដោយសមាមាត្រតាមការកាន់កាប់ថ្នាក់ជាក់លាក់ណាមួយនៃដើមទុន។

១០. ស្តង់ដានេះ មិនអនុវត្តចំពោះចំណូលដែលកើតឡើងពី÷

(ក) កិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យា (សូមមើលស្តង់ដា CPSAS 13 ភតិសន្យា)

(ខ) ភាគលាភ ឬ ការបែងចែកប្រហាក់ប្រហែល ដែលកើតឡើងពីការវិនិយោគនានាដែលត្រូវបានធ្វើគណនេយ្យកម្មតាមវិធីសាស្ត្រមូលធន (សូមមើលស្តង់ដា CPSAS 36 ការវិនិយោគនៅក្នុងញាតិ-សម្ព័ន្ធ និងក្រុមហ៊ុនរួមទុន)។

(គ) ផលចំណេញពីការលក់ទ្រព្យ រោងចក្រ និងបរិក្ខារ (ដូចមានចែងក្នុងស្តង់ដា CPSAS 17 ទ្រព្យ រោងចក្រ និងបរិក្ខារ)

(ឃ) កិច្ចសន្យាធានារ៉ាប់រងនៅក្នុងវិសាលភាពនៃស្តង់ដាគណនេយ្យជាតិ ឬ អន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធ ដែលចែងអំពីកិច្ចសន្យាធានារ៉ាប់រង

(ង) បម្រែបម្រួលតម្លៃសមស្របនៃទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ និងបំណុលហិរញ្ញវត្ថុ ឬ ការលក់ចេញ (សូមមើលស្តង់ដា CPSAS 41 ឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ)

(ច) បម្រែបម្រួលតម្លៃទ្រព្យសកម្មរយៈពេលខ្លីផ្សេងទៀត

(ឆ) ការទទួលស្គាល់លើកដំបូង និងពីបម្រែបម្រួលតម្លៃសមស្របនៃទ្រព្យសកម្មជីវសាស្ត្រដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសកម្មភាពកសិកម្ម (សូមមើលស្តង់ដា CPSAS 27 កសិកម្ម)

(ជ) ការទទួលស្គាល់លើកដំបូងនៃផលិតផលកសិកម្ម (សូមមើលស្តង់ដា CPSAS 27 កសិកម្ម) និង

(ឈ) ការទាញយករ៉ែ។

និយមន័យ

១១. វាក្យស័ព្ទដែលបានប្រើក្នុងស្តង់ដានេះ ត្រូវបានកំណត់និយមន័យ ដូចខាងក្រោម÷

<u>ប្រតិបត្តិការដោះដូរ</u> គឺជាប្រតិបត្តិការដែលស្ថាប័នទទួលបានទ្រព្យសកម្ម ឬ សេវា ឬ ស្ថាប័នមានបំណុលផុតរលត់ ហើយផ្តល់តម្លៃប្រហាក់ប្រហែលដោយផ្ទាល់ (ជាចម្បងក្នុងទម្រង់ជាសាច់ប្រាក់ ទំនិញ សេវា ឬ ការប្រើ-ប្រាស់ទ្រព្យសកម្ម) ទៅឱ្យស្ថាប័នដទៃ ជាការដោះដូរ។

<u>តម្លៃសមស្រប</u> គឺជាចំនួនទឹកប្រាក់ដែលទ្រព្យសកម្មអាចត្រូវបានដោះដូរ ឬ បំណុលត្រូវបានទូទាត់សង រវាងភាគីស្ម័គ្រចិត្តដែលមានចំណេះដឹងនៅក្នុងប្រតិបត្តិការបើកចំហ។

<u>ប្រតិបត្តិការមិនដោះដូរ</u> គឺជាប្រតិបត្តិការដែលមិនមែនជាប្រតិបត្តិការដោះដូរ។ ក្នុងប្រតិបត្តិការមិនដោះដូរ, ស្ថាប័នអាចទទួលបានតម្លៃពីស្ថាប័នដទៃ ដោយមិនបានផ្តល់តម្លៃប្រហាក់ប្រហែលដោយផ្ទាល់ណាមួយជាការដោះដូរ ឬ ផ្តល់តម្លៃទៅឱ្យស្ថាប័នដទៃ ដោយមិនទទួលបានតម្លៃប្រហាក់ប្រហែលដោយផ្ទាល់ណាមួយជាការដោះដូរ។

វាក្យស័ព្ទដែលបានកំណត់និយមន័យក្នុងស្តង់ដា CPSAS ផ្សេងទៀត ត្រូវបានប្រើក្នុងស្តង់ដានេះ ដោយមានអត្ថន័យដូចគ្នានឹងស្តង់ដាទាំងនោះដែរ ហើយត្រូវបានកំណត់ឡើងវិញនៅក្នុង *សន្ទានុក្រមនៃវាក្យស័ព្ទដែលបានកំណត់និយមន័យ* ដែលត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយដាច់ដោយឡែក។

ចំណូល

១២. ចំណូល រួមបញ្ចូលតែលំហូរចូលដុលនៃអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ឬ សក្តានុពលសេវាដែលបានទទួលនិងត្រូវទទួល ដោយស្ថាប័នផ្ទាល់។ ចំនួនទឹកប្រាក់ដែលប្រមូលបានក្នុងនាមជាភ្នាក់ងាររបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ឬ ស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាលផ្សេងទៀត ឬ ក្នុងនាមជាភាគីទីបីផ្សេងទៀត ឧទាហរណ៍ ការប្រមូលការទូទាត់ថ្លៃទូរស័ព្ទ និងថ្លៃភ្លើងដោយការិយាល័យប្រៃសណីយ៍ ជំនួសឱ្យស្ថាប័នដែលផ្តល់សេវាទាំងនោះ មិនមែនជាអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ឬ សក្តានុពលសេវាដែលហូរចូលស្ថាប័ន និងមិនបង្កើតឱ្យមានការកើនឡើងទ្រព្យសកម្ម ឬ ការថយចុះបំណុលនោះទេ។ ដូចនេះ ចំនួនទឹកប្រាក់ដែលប្រមូលបាននោះ មិនត្រូវរួមបញ្ចូលជាចំណូលឡើយ។ ដូចគ្នានេះដែរ នៅក្នុងទំនាក់ទំនងរបស់ភ្នាក់ងារ លំហូរចូលដុលនៃអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ឬ សក្តានុពលសេវា រួមបញ្ចូលនូវចំនួនទឹកប្រាក់ដែលត្រូវបានប្រមូលជំនួសឱ្យម្ចាស់ដើម ដែលមិនបង្កើតឱ្យមានការកើនឡើងទ្រព្យសកម្ម/មូលធនសុទ្ធសម្រាប់ស្ថាប័ន។ ទឹកប្រាក់ដែលត្រូវបានប្រមូលជំនួសឱ្យម្ចាស់ដើម មិនមែនជាចំណូលនោះទេ។ ជំនួសមកវិញ ចំណូលគឺជាចំនួនទឹកប្រាក់នៃកម្រៃជើងសារណាមួយដែលបានទទួល ឬ ត្រូវទទួល សម្រាប់ការប្រមូល ឬ ការកាន់កាប់លំហូរដុលនៃអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ឬ សក្តានុពលសេវាទាំងនោះ។

១៣. លំហូរចូលពីហិរញ្ញប្បទាន ជាពិសេសប្រាក់កម្ចី មិនបំពេញតាមនិយមន័យចំណូលឡើយ ពីព្រោះលំហូរចូលទាំងនោះ (ក) នាំឱ្យមានបម្រែបម្រួលស្មើគ្នាទាំងទ្រព្យសកម្ម និងបំណុល និង (ខ) ពុំមានឥទ្ធិពលលើទ្រព្យ-សកម្ម/មូលធនសុទ្ធ។ លំហូរចូលពីហិរញ្ញប្បទានត្រូវបានកត់ត្រាចូលទៅក្នុងរបាយការណ៍ស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុដោយផ្ទាល់ និងត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងសមតុល្យនៃទ្រព្យសកម្ម និងបំណុល។

ការវាស់វែងចំណូល

១៤. ចំណូល ត្រូវបានវាស់វែងតាមតម្លៃសមស្របនៃតម្លៃតបស្នងដែលបានទទួល ឬ ត្រូវទទួល។

១៥. ចំនួនទឹកប្រាក់នៃចំណូលដែលកើតឡើងលើប្រតិបត្តិការមួយ ជាទូទៅ ត្រូវបានកំណត់ដោយកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងស្ថាប័ន និងអ្នកទិញ ឬ អ្នកប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្ម ឬ សេវា។ ចំណូលត្រូវបានវាស់វែងតាមតម្លៃសមស្របនៃតម្លៃតបស្នងដែលបានទទួល ឬ ត្រូវទទួល ដោយត្រូវពិចារណាលើចំនួនទឹកប្រាក់នៃអប្បហារពាណិជ្ជកម្ម និងទំហំបង្វិលសងមកវិញ (volume rebates) ណាមួយដែលបានអនុញ្ញាតដោយស្ថាប័ន។

១៦. ក្នុងករណីភាគច្រើន, តម្លៃតបស្នង គឺស្ថិតក្នុងទម្រង់ជាសាច់ប្រាក់ ឬ សាច់ប្រាក់សមមូល ហើយចំនួនទឹកប្រាក់នៃចំណូល គឺជាចំនួនសាច់ប្រាក់ ឬ សាច់ប្រាក់សមមូលដែលបានទទួល ឬ ត្រូវទទួល។ ប៉ុន្តែ នៅពេលលំហូរ-ចូលនៃសាច់ប្រាក់ ឬ សាច់ប្រាក់សមមូល ត្រូវបានពន្យារ, តម្លៃសមស្របនៃតម្លៃតបស្នងអាចតិចជាងចំនួនសាច់ប្រាក់ជាក់ស្តែងដែលបានទទួល ឬ ត្រូវទទួល។ ឧទាហរណ៍ ស្ថាប័នអាចផ្តល់ឥណទានគ្មានការប្រាក់ ទៅឱ្យអ្នកទិញ ឬ ទទួលយកបណ្ណត្រូវទទួលប្រាក់ ដែលមានអត្រាការប្រាក់ទាបជាងទីផ្សារ ពីអ្នកទិញ ជាតម្លៃតប-ស្នងសម្រាប់ការលក់ទំនិញ។ នៅពេលដែលកិច្ចព្រមព្រៀងបង្កើតឱ្យមានជាប្រតិបត្តិការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន, តម្លៃសមស្របនៃតម្លៃតបស្នងត្រូវបានកំណត់ដោយធ្វើអប្បហារទៅលើរាល់ចំណូលនាពេលអនាគតទាំងអស់

ដោយប្រើប្រាស់អត្រាការប្រាក់ដែលបានកំណត់ (imputed rate of interest)។ អត្រាការប្រាក់ដែលបានកំណត់ គឺជាអត្រាការប្រាក់ដែលអាចកំណត់បានច្បាស់លាស់អំពី÷

(ក) អត្រាដែលត្រូវអនុវត្ត (prevailing rate) សម្រាប់ឧបករណ៍ប្រហាក់ប្រហែលរបស់អ្នកបោះផ្សាយដែលមានការវាយតម្លៃឥណទានប្រហាក់ប្រហែល ឬ

(ខ) អត្រាការប្រាក់ដែលធ្វើអប្បហារលើតម្លៃជាក់ស្តែងនៃឧបករណ៍ ទៅជាតម្លៃលក់ជាសាច់ប្រាក់បច្ចុប្បន្ននៃទំនិញ ឬ សេវា។

ភាពខុសគ្នារវាងតម្លៃសមស្រប និងតម្លៃជាក់ស្តែងនៃតម្លៃតបស្នង ត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាចំណូលពីការប្រាក់ដោយអនុលោមតាមកថាខណ្ឌ ៣៣ និង កថាខណ្ឌ ៣៤។

១៧. នៅពេលទំនិញ ឬ សេវា ត្រូវបានដោះដូរ ឬ ត្រូវបានប្តូរយកទំនិញ ឬ សេវាដែលមានចរិតលក្ខណៈនិងតម្លៃប្រហាក់ប្រហែល, ការដោះដូរមិនត្រូវបានចាត់ទុកជាប្រតិបត្តិការដែលបង្កើតឱ្យមានចំណូលនោះទេ។ ករណីដោះដូរនេះ ភាគច្រើនកើតឡើងចំពោះទំនិញដូចជា ប្រេង ឬ ទឹកដោះគោ ដែលអ្នកផ្គត់ផ្គង់ដោះដូរ ឬ ប្តូរសន្និធិគ្នានៅទីតាំងផ្សេងៗគ្នាដើម្បីបំពេញតម្រូវការឱ្យបានទាន់ពេលវេលានៅទីតាំងជាក់លាក់មួយ។ នៅពេលទំនិញត្រូវបានលក់ ឬ សេវាត្រូវបានផ្តល់ ដើម្បីដោះដូរជាមួយនឹងទំនិញ ឬ សេវាដែលមិនមានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលគ្នា, ការដោះដូរនោះត្រូវបានចាត់ទុកជាប្រតិបត្តិការដែលបង្កើតឱ្យមានចំណូល។ ចំណូលត្រូវបានវាស់វែងតាមតម្លៃសមស្របនៃទំនិញ ឬ សេវាដែលបានទទួល ដោយត្រូវបានកែតម្រូវដោយចំនួនសាច់ប្រាក់ ឬ សាច់ប្រាក់សមមូលណាមួយដែលបានផ្ទេរ។ នៅពេលតម្លៃសមស្របនៃទំនិញ ឬ សេវាដែលបានទទួល មិនអាចត្រូវបានវាស់វែងដោយជឿទុកចិត្ត, ចំណូលត្រូវបានវាស់វែងតាមតម្លៃសមស្របនៃទំនិញ ឬ សេវាដែលបានបោះបង់ ដោយត្រូវបានកែតម្រូវដោយចំនួនសាច់ប្រាក់ ឬ សាច់ប្រាក់សមមូលណាមួយដែលបានផ្ទេរ។

ការកំណត់អត្តសញ្ញាណប្រតិបត្តិការ

១៨. ជាទូទៅ លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការទទួលស្គាល់នៅក្នុងស្តង់ដានេះ ត្រូវបានអនុវត្តដាច់ដោយឡែកពីគ្នាចំពោះប្រតិបត្តិការនីមួយៗ។ ទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី ក្នុងស្ថានភាពជាក់លាក់ ស្ថាប័នចាំបាច់អនុវត្តលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការទទួលស្គាល់ចំពោះសមាសធាតុដែលអាចកំណត់អត្តសញ្ញាណបានដាច់ដោយឡែកពីគ្នានៃប្រតិបត្តិការមួយដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងពីភាពជាក់ស្តែងនៃប្រតិបត្តិការ។ ឧទាហរណ៍ នៅពេលតម្លៃផលិតផលមួយរួមបញ្ចូលនូវចំនួនទឹកប្រាក់ដែលអាចកំណត់អត្តសញ្ញាណបានសម្រាប់ការផ្តល់សេវាក្រោយការលក់ទំនិញ ចំនួនទឹកប្រាក់នោះត្រូវបានពន្យារ និងត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាចំណូលសម្រាប់ការិយបរិច្ឆេទដែលសេវាត្រូវបានបំពេញ។ ផ្ទុយទៅវិញ លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការទទួលស្គាល់ ត្រូវបានអនុវត្តចំពោះប្រតិបត្តិការពីរ ឬ ច្រើនជាមួយគ្នា នៅពេលដែលប្រតិបត្តិការទាំងនោះ ត្រូវបានតភ្ជាប់ជាមួយគ្នាតាមរបៀបដែលគេមិនអាចយល់ដឹងបានពីផលប៉ះពាល់ដោយមិនមានអំណះអំណាងទៅលើបណ្តុំប្រតិបត្តិការទាំងមូល។ ឧទាហរណ៍ ស្ថាប័នមួយអាចលក់ទំនិញ និង

ចុះកិច្ចព្រមព្រៀងដាច់ដោយឡែកក្នុងពេលតែមួយ ដើម្បីទិញទំនិញនោះត្រលប់មកវិញនាកាលបរិច្ឆេទក្រោយដែលបដិសេធឥទ្ធិពលសំខាន់នៃប្រតិបត្តិការ; ក្នុងករណីនេះ ប្រតិបត្តិការទាំងពីរត្រូវដោះស្រាយជាមួយគ្នា។

ការផ្តល់សេវា

១៩. នៅពេលដែលលទ្ធផលនៃប្រតិបត្តិការមួយដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់សេវា អាចត្រូវបានប៉ាន់ស្មានដោយជឿទុកចិត្ត ចំណូលដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការនោះ ត្រូវទទួលស្គាល់ដោយយោងទៅលើដំណាក់កាលនៃការបញ្ចប់ប្រតិបត្តិការ នាកាលបរិច្ឆេទរាយការណ៍។ លទ្ធផលនៃប្រតិបត្តិការមួយ អាចត្រូវបានប៉ាន់ស្មានដោយជឿទុកចិត្ត នៅពេលដែលលក្ខខណ្ឌទាំងអស់ដូចខាងក្រោម ត្រូវបានបំពេញ÷

(ក) ចំនួនទឹកប្រាក់នៃចំណូល អាចត្រូវបានវាស់វែងដោយជឿទុកចិត្ត

(ខ) វាអាចនឹងកើតមានឡើងដែលអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ឬ សក្តានុពលសេវាដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការ នឹងហូរចូលស្ថាប័ន

(គ) ដំណាក់កាលនៃការបញ្ចប់ប្រតិបត្តិការនាកាលបរិច្ឆេទរាយការណ៍ អាចត្រូវបានវាស់វែងដោយជឿទុកចិត្ត និង

(ឃ) ចំណាយដែលបានកើតឡើងសម្រាប់ប្រតិបត្តិការ និងចំណាយដើម្បីបញ្ចប់ប្រតិបត្តិការ អាចត្រូវបានវាស់វែងដោយជឿទុកចិត្ត។

២០. ជាទូទៅ ការទទួលស្គាល់ចំណូលដោយយោងទៅលើដំណាក់កាលនៃការបញ្ចប់ប្រតិបត្តិការ គឺសំដៅដល់វិធីសាស្ត្របញ្ចប់ការងារតាមភាគរយ។ តាមវិធីសាស្ត្រនេះ ចំណូលត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅក្នុងការិយបរិច្ឆេទរាយការណ៍ដែលសេវាត្រូវបានផ្តល់។ ឧទាហរណ៍ ស្ថាប័នមួយដែលផ្តល់សេវាវាយតម្លៃអចលនទ្រព្យ ត្រូវទទួលស្គាល់ចំណូល នៅពេលការវាយតម្លៃនីមួយៗត្រូវបានបញ្ចប់។ ការទទួលស្គាល់ចំណូលផ្អែកតាមមូលដ្ឋាននេះ ផ្តល់នូវព័ត៌មានដែលមានសារៈសំខាន់អំពីវិសាលភាពនៃសកម្មភាពផ្តល់សេវា និងលទ្ធផលការងារក្នុងអំឡុងការិយបរិច្ឆេទមួយ។ ស្តង់ដា CPSAS 11 ក៏តម្រូវឱ្យមានការទទួលស្គាល់ចំណូលតាមមូលដ្ឋាននេះផងដែរ។ ជាទូទៅ លក្ខខណ្ឌចាំបាច់នៃស្តង់ដានោះ អនុវត្តចំពោះការទទួលស្គាល់ចំណូលនិងចំណាយពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀតសម្រាប់ប្រតិបត្តិការមួយដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់សេវា។

២១. ចំណូលត្រូវបានទទួលស្គាល់តែនៅពេលវាអាចនឹងកើតមានឡើងដែលអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ឬ សក្តានុពលសេវាដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការ នឹងហូរចូលស្ថាប័ន។ ទោះបីជាយ៉ាងណា នៅពេលដែលមានភាពមិន-ច្បាស់លាស់មួយកើតឡើងចំពោះភាពដែលអាចប្រមូលបាននៃចំនួនទឹកប្រាក់ដែលបានរួមបញ្ចូលរួចនៅក្នុងចំណូល នោះចំនួនទឹកប្រាក់ដែលមិនអាចប្រមូលបាន ឬ ចំនួនទឹកប្រាក់ដែលការប្រមូលត្រលប់មកវិញ មិនអាចនឹងកើតមានឡើង ត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាចំណាយ ជាជាងជាការកែតម្រូវចំនួនទឹកប្រាក់នៃចំណូលដែលបានទទួលស្គាល់ពីដំបូង។

២២. ជាទូទៅ ស្ថាប័នអាចធ្វើការប៉ាន់ស្មានដោយជឿទុកចិត្ត បន្ទាប់ពីស្ថាប័នបានយល់ព្រមជាមួយភាគីផ្សេងទៀត ចំពោះប្រតិបត្តិការ នូវចំណុចដូចខាងក្រោម÷

(ក) សិទ្ធិស្របច្បាប់របស់ភាគីនីមួយៗ ពាក់ព័ន្ធនឹងសេវាដែលត្រូវផ្តល់ និងត្រូវទទួលដោយភាគី។

(ខ) តម្លៃតបស្នងដែលនឹងត្រូវធ្វើការដោះដូរ និង

(គ) មធ្យោបាយ និងលក្ខខណ្ឌនៃការទូទាត់។

ជាធម្មតា, ស្ថាប័នចាំបាច់ត្រូវមានប្រព័ន្ធថវិកាហិរញ្ញវត្ថុនិងប្រព័ន្ធរាយការណ៍ផ្ទៃក្នុងមួយដែលមានប្រសិទ្ធភាព។ ស្ថាប័នត្រូវពិនិត្យឡើងវិញ និងក្នុងករណីចាំបាច់ កែតម្រូវការប៉ាន់ស្មានចំណូលនៅពេលសេវាត្រូវបានបំពេញ។ សេចក្តីត្រូវការក្នុងការពិនិត្យឡើងវិញនេះ មិនបានបញ្ជាក់ថា លទ្ធផលនៃប្រតិបត្តិការ មិនអាចត្រូវបានប៉ាន់ស្មានដោយជឿទុកចិត្តនោះទេ។

២៣. ដំណាក់កាលនៃការបញ្ចប់ប្រតិបត្តិការ អាចត្រូវបានកំណត់ដោយវិធីសាស្ត្រច្រើន។ ស្ថាប័នប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រដែលវាស់វែងដោយជឿទុកចិត្តនូវសេវាដែលត្រូវបានបំពេញ។ ដោយផ្អែកលើចរិតលក្ខណៈនៃប្រតិបត្តិការ, វិធីសាស្ត្រទាំងនោះអាចរួមមាន ដូចខាងក្រោម÷

(ក) ការស្ទង់មតិលើការងារដែលបានបំពេញ

(ខ) សេវាដែលបានបំពេញរហូតមកដល់ពេលបច្ចុប្បន្ន គិតជាភាគរយនៃសេវាសរុបដែលត្រូវបំពេញ ឬ

(គ) សមាមាត្រដែលចំណាយបានកើតឡើងរហូតមកដល់ពេលបច្ចុប្បន្ន ធៀបនឹងចំណាយប៉ាន់ស្មានសរុបនៃប្រតិបត្តិការ។ មានតែចំណាយដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីសេវាដែលបានបំពេញរហូតមកដល់ពេលបច្ចុប្បន្នប៉ុណ្ណោះដែលត្រូវបានបូកបញ្ចូលក្នុងចំណាយដែលបានកើតឡើងរហូតមកដល់ពេលបច្ចុប្បន្ន។ មានតែចំណាយដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីសេវាដែលបានបំពេញ ឬ នឹងត្រូវបំពេញប៉ុណ្ណោះដែលត្រូវបូកបញ្ចូលក្នុងចំណាយប៉ាន់ស្មានសរុបនៃប្រតិបត្តិការ។

ការទូទាត់ជាបន្តបន្ទាប់ និងបុរេប្រទានដែលបានទទួលពីអតិថិជន ជាទូទៅ មិនឆ្លុះបញ្ចាំងពីសេវាដែលបានបំពេញនោះទេ។

២៤. សម្រាប់គោលបំណងអនុវត្តជាក់ស្តែង នៅពេលសេវាត្រូវបានបំពេញដោយចំនួនសកម្មភាពដែលមិនអាចកំណត់បាននៅក្នុងរយៈពេលជាក់លាក់មួយ, ចំណូលត្រូវទទួលស្គាល់តាមមូលដ្ឋានរំលស់ថេរក្នុងរយៈពេលជាក់លាក់នោះ លើកលែងតែមានភស្តុតាងបង្ហាញថា វិធីសាស្ត្រដទៃផ្សេងទៀតបង្ហាញអំពីដំណាក់កាលនៃការបញ្ចប់ប្រតិបត្តិការបានល្អប្រសើរជាងនេះ។ នៅពេលសកម្មភាពជាក់លាក់មួយមានសារៈសំខាន់ច្រើនជាងសកម្មភាពផ្សេងទៀត, ការទទួលស្គាល់ចំណូលត្រូវបានពន្យារ រហូតដល់សកម្មភាពសំខាន់ត្រូវបានអនុវត្ត។

២៥. **នៅពេលលទ្ធផលនៃប្រតិបត្តិការដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់សេវា មិនអាចប៉ាន់ស្មានបានដោយជឿទុកចិត្ត, ចំណូលត្រូវទទួលស្គាល់តែតាមទំហំចំណាយដែលបានទទួលស្គាល់រួចហើយអាចទទួលបានមកវិញប៉ុណ្ណោះ។**

២៦. នៅក្នុងអំឡុងពេលនៃដំណាក់កាលដំបូងនៃប្រតិបត្តិការ ជាធម្មតា លទ្ធផលនៃប្រតិបត្តិការមិនអាចប៉ាន់ស្មានបានដោយជឿទុកចិត្តនោះទេ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វាអាចនឹងកើតមានឡើងដែលស្ថាប័ននឹងទទួលបានមកវិញនូវចំណាយប្រតិបត្តិការដែលបានកើតឡើង។ ដូចនេះ ចំណូលត្រូវបានទទួលស្គាល់តែតាមទំហំចំណាយដែលបានកើតឡើង ហើយរំពឹងថានឹងអាចទទួលបានមកវិញប៉ុណ្ណោះ។ នៅពេលដែលលទ្ធផលនៃប្រតិបត្តិការមិនអាចត្រូវបានប៉ាន់ស្មានដោយជឿទុកចិត្ត អតិរេកមិនត្រូវបានទទួលស្គាល់នោះទេ។

២៧. នៅពេលដែល (ក) លទ្ធផលនៃប្រតិបត្តិការ មិនអាចត្រូវបានប៉ាន់ស្មានដោយជឿទុកចិត្ត ហើយ (ខ) ស្ថាប័នទំនងជានឹងមិនអាចទទួលបានមកវិញនូវថ្លៃដើមដែលបានកើតឡើង ចំណូលមិនត្រូវបានទទួលស្គាល់នោះទេ ហើយថ្លៃដើមដែលបានកើតឡើង ត្រូវទទួលស្គាល់ជាចំណាយ។ នៅពេលដែលភាពមិនច្បាស់លាស់រារាំងដល់លទ្ធផលនៃកិច្ចសន្យាដែលកំពុងត្រូវបានប៉ាន់ស្មានដោយជឿទុកចិត្ត លែងមានតទៅទៀត, ចំណូលត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយអនុលោមតាមកថាខណ្ឌ ១៩ ជាជាងដោយអនុលោមតាមកថាខណ្ឌ ២៥។

ការលក់ទំនិញ

២៨. ចំណូលពីការលក់ទំនិញត្រូវទទួលស្គាល់ នៅពេលដែលលក្ខខណ្ឌទាំងអស់ដូចខាងក្រោម ត្រូវបានបំពេញ÷

(ក) ស្ថាប័នបានផ្ទេរទៅឱ្យអ្នកទិញនូវហានិភ័យ និងផលប្រយោជន៍សំខាន់ៗនៃភាពជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិនៃទំនិញ

(ខ) ស្ថាប័នមិនរក្សានូវការជាប់ពាក់ព័ន្ធលើការគ្រប់គ្រងបន្តក្នុងកម្រិតណាមួយដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងភាពជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ និងមិនគ្រប់គ្រងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពលើទំនិញដែលបានលក់

(គ) ចំនួនទឹកប្រាក់នៃចំណូល អាចត្រូវបានវាស់វែងដោយជឿទុកចិត្ត

(ឃ) វាអាចនឹងកើតមានឡើងដែលអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ឬ សក្តានុពលសេវាដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការ នឹងហូរចូលស្ថាប័ន និង

(ង) ថ្លៃដើមដែលបានកើតឡើង ឬ នឹងត្រូវកើតឡើងពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការ អាចត្រូវបានវាស់វែងដោយជឿទុកចិត្ត។

២៩. ការវាយតម្លៃអំពីពេលវេលាដែលស្ថាប័នមួយបានផ្ទេរហានិភ័យ និងផលប្រយោជន៍សំខាន់ៗនៃភាពជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិទៅឱ្យអ្នកទិញ គឺតម្រូវឱ្យមានការត្រួតពិនិត្យទៅលើកាលៈទេសៈនៃប្រតិបត្តិការ។ ក្នុងករណីភាគច្រើន ការផ្ទេរហានិភ័យនិងផលប្រយោជន៍នៃភាពជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ កើតឡើងព្រមគ្នាជាមួយនឹងការផ្ទេរភាពជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិស្របច្បាប់ ឬ ការផ្ទេរការកាន់កាប់ទៅឱ្យអ្នកទិញ។ នេះគឺជាករណីសម្រាប់ការលក់ភាគច្រើន។ ទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី ក្នុងករណីជាក់លាក់ផ្សេងទៀត ការផ្ទេរហានិភ័យនិងផលប្រយោជន៍នៃភាពជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ កើតឡើងនៅពេលវេលាខុសគ្នាពីការផ្ទេរភាពជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិស្របច្បាប់ ឬ ការផ្ទេរការកាន់កាប់។

៣០. ប្រសិនបើស្ថាប័ននៅរក្សាហានិភ័យសំខាន់ៗនៃភាពជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ ប្រតិបត្តិការមិនមែនជាការលក់នោះទេ ហើយចំណូលក៏មិនត្រូវបានទទួលស្គាល់ផងដែរ។ ស្ថាប័នអាចរក្សាហានិភ័យសំខាន់ៗនៃភាពជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ

តាមវិធីសាស្ត្រជាច្រើន។ ឧទាហរណ៍នៃស្ថានភាពដែលស្ថាប័នអាចរក្សាហានិភ័យនិងផលប្រយោជន៍សំខាន់ៗនៃភាពជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ មានដូចខាងក្រោម÷

(ក) នៅពេលដែលស្ថាប័នរក្សាកាតព្វកិច្ច សម្រាប់លទ្ធផលមិនគាប់ប្រសើរដែលមិនត្រូវបានគ្របដណ្តប់ដោយការផ្តល់ការធានាធម្មតា

(ខ) នៅពេលដែលការទទួលបានចំណូលពីការលក់ជាក់លាក់ គឺអាស្រ័យលើការទាញយកចំណូលដោយអ្នកទិញពីការលក់ទំនិញរបស់ខ្លួន(ឧទាហរណ៍ នៅពេលរាជរដ្ឋាភិបាលដែលបោះផ្សាយកិច្ចប្រតិបត្តិការចែកចាយសម្ភារៈសិក្សាដល់សាលារៀន ដោយការលក់ ឬ បង្វិលមកឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលវិញ)

(គ) នៅពេលដែលទំនិញត្រូវបានដឹកជញ្ជូនដែលជាកម្មវត្ថុនៃការតំឡើង ហើយការតំឡើងគឺជាផ្នែកដ៏សំខាន់មួយនៃកិច្ចសន្យាដែលមិនទាន់ត្រូវបានបញ្ចប់ដោយស្ថាប័ននៅឡើយ និង

(ឃ) នៅពេលដែលអ្នកទិញមានសិទ្ធិទុកការទិញជាមោឃៈ ក្នុងហេតុផលដូចបានចែងក្នុងកិច្ចសន្យាលក់ ហើយស្ថាប័នមានភាពមិនច្បាស់លាស់អំពីភាពអាចកើតមានឡើងនៃការបង្វិលទំនិញត្រលប់មកវិញ។

៣១. ប្រសិនបើស្ថាប័ននៅរក្សាតែហានិភ័យនៃភាពជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិដែលមិនសំខាន់ នោះប្រតិបត្តិការគឺជាការលក់ ហើយចំណូលត្រូវបានទទួលស្គាល់។ ឧទាហរណ៍ អ្នកលក់អាចរក្សានូវកម្មសិទ្ធិស្របច្បាប់ចំពោះទំនិញ ដើម្បីតែបង្ការភាពអាចប្រមូលបាននៃចំនួនទឹកប្រាក់ដែលអ្នកទិញជំពាក់។ ក្នុងករណីនេះ ប្រសិនបើស្ថាប័នបានផ្ទេរហានិភ័យនិងផលប្រយោជន៍សំខាន់ៗនៃភាពជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ ប្រតិបត្តិការគឺជាការលក់ ហើយចំណូលត្រូវបានទទួលស្គាល់។ ឧទាហរណ៍មួយទៀតនៃស្ថាប័នដែលនៅរក្សាហានិភ័យនៃភាពជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិដែលមិនសំខាន់អាចជាការលក់ នៅពេលស្ថាប័នយល់ព្រមបង្វិលសងប្រាក់ទៅឱ្យអ្នកទិញវិញ ប្រសិនបើអ្នកទិញមិនពេញចិត្ត។ ក្នុងករណីនេះ ចំណូលត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅពេលលក់ នៅពេលដែលអ្នកលក់អាចប៉ាន់ស្មានការបង្វិលសងនាពេលអនាគតដោយជឿទុកចិត្ត និងទទួលស្គាល់ជាបំណុលសម្រាប់ការបង្វិលសង ដោយផ្អែកលើបទពិសោធន៍ពីអតីតកាល និងកត្តាពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត។

៣២. ចំណូលត្រូវបានទទួលស្គាល់ តែនៅពេលវាអាចនឹងកើតមានឡើងដែលអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ឬ សក្តានុពលសេវាដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការ នឹងហូរចូលស្ថាប័នប៉ុណ្ណោះ។ ក្នុងករណីមួយចំនួន ស្ថានភាពនេះអាចនឹងមិនកើតឡើង រហូតដល់តម្លៃតបស្នងត្រូវបានទទួល ឬ រហូតដល់ភាពមិនច្បាស់លាស់ត្រូវបានដកចេញ។ ឧទាហរណ៍ ចំណូលអាចពឹងផ្អែកលើសមត្ថភាពរបស់ស្ថាប័នដទៃក្នុងការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញជាផ្នែកមួយនៃកិច្ចសន្យា ហើយប្រសិនបើមានការសង្ស័យថាករណីនេះនឹងកើតឡើង ការទទួលស្គាល់ចំណូលអាចត្រូវបានពន្យារពេលរហូតដល់ប្រតិបត្តិការបានកើតឡើងជាក់ស្តែង។ នៅពេលទំនិញត្រូវបានផ្គត់ផ្គង់ ភាពមិនច្បាស់លាស់ត្រូវបានដកចេញ ហើយចំណូលត្រូវបានទទួលស្គាល់។ ទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី នៅពេលភាពមិនច្បាស់លាស់កើតឡើងពាក់ព័ន្ធនឹងភាពអាចប្រមូលបាននៃចំនួនទឹកប្រាក់ដែលបានបូកបញ្ចូលរួចនៅក្នុងចំណូល នោះទឹកប្រាក់ដែលមិនអាចប្រមូលបាន ឬ ចំនួនទឹកប្រាក់ដែលការប្រមូលត្រលប់មកវិញមិនអាចនឹងកើតមានឡើង ត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាចំណាយ ជាជាងជាការកែតម្រូវចំនួនទឹកប្រាក់នៃចំណូលដែលបានទទួលស្គាល់ពីដំបូង។

ការប្រាក់ សួយសារ និងភាគលាភ ឬ ការបែងចែកប្រហាក់ប្រហែល

៣៣. ចំណូលដែលកើតឡើងពីការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្មដោយស្ថាប័នដទៃ ដែលផ្តល់ជាការប្រាក់ សួយសារ និងភាគលាភ ឬ ការបែងចែកប្រហាក់ប្រហែល ត្រូវបានទទួលស្គាល់ ដោយប្រើប្រព្រឹត្តិកម្មគណនេយ្យដូចបានកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌ ៣៤ នៅពេល÷

(ក) វាអាចនឹងកើតមានឡើងដែលអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ឬ សក្តានុពលសេវាដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការ នឹងហូរចូលស្ថាប័ន និង

(ខ) ចំនួនទឹកប្រាក់នៃចំណូល អាចត្រូវបានវាស់វែងដោយជឿទុកចិត្ត។

៣៤. ចំណូលត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយប្រើប្រព្រឹត្តិកម្មគណនេយ្យ ដូចខាងក្រោម÷

(ក) ការប្រាក់ត្រូវបានទទួលស្គាល់តាមមូលដ្ឋានសមាមាត្រពេលវេលា ដោយគិតពីទិន្នផលប្រសិទ្ធភាពលើទ្រព្យសកម្ម

(ខ) សួយសារត្រូវបានទទួលស្គាល់ នៅពេលសួយសារទាំងនោះត្រូវបានទទួល ដោយអនុលោមតាមខ្លឹមសារនៃកិច្ចព្រមព្រៀងពាក់ព័ន្ធ និង

(គ) ភាគលាភ ឬ ការបែងចែកប្រហាក់ប្រហែល ត្រូវបានទទួលស្គាល់ នៅពេលសិទ្ធិរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុន ឬ សិទ្ធិរបស់ស្ថាប័នដើម្បីទទួលបានការទូទាត់ ត្រូវបានបង្កើតឡើង។

៣៥. ទិន្នផលប្រសិទ្ធភាពលើទ្រព្យសកម្ម គឺជាអត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានតម្រូវ ដើម្បីធ្វើអប្បហារលើលំហូរនៃចំណូលសាច់ប្រាក់នាពេលអនាគតដែលបានរំពឹងទុកពេញមួយអាយុកាលនៃទ្រព្យសកម្ម ដើម្បីឱ្យស្មើទៅនឹងតម្លៃយោងដំបូងនៃទ្រព្យសកម្មនោះ។ ចំណូលពីការប្រាក់ រួមមាន ចំនួនទឹកប្រាក់រំលស់នៃការធ្វើអប្បហារ បុព្វលាភ ឬ ភាពខុសគ្នាផ្សេងទៀតណាមួយ រវាងតម្លៃយោងដំបូងនៃមូលបត្របំណុល និងចំនួនទឹកប្រាក់នៃមូលបត្របំណុលនោះ នាកាលវសាន។

៣៦. នៅពេលការប្រាក់ដែលមិនទាន់ទូទាត់ត្រូវបានបង្គរទុក មុនពេលការទទួលបាននូវការវិនិយោគដែលបង្កើតការប្រាក់, ការប្រាក់ដែលបានទទួលជាបន្តបន្ទាប់ ត្រូវបានបែងចែករវាងការិយបរិច្ឆេទមុនពេលទិញនិងការិយ-បរិច្ឆេទក្រោយពេលទិញ; មានតែចំណែកនៃការប្រាក់ក្រោយពេលទិញប៉ុណ្ណោះដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាចំណូល។ នៅពេលភាគលាភ ឬ ការបែងចែកប្រហាក់ប្រហែលលើមូលបត្រកម្មសិទ្ធិត្រូវបានប្រកាសពីអតិរេកសុទ្ធមុនពេលទិញ, ភាគលាភ ឬ ការបែងចែកប្រហាក់ប្រហែលទាំងនោះត្រូវបានដកចេញពីថ្លៃដើមមូលបត្រ។ ប្រសិនបើមានការពិបាកក្នុងការបែងចែក លើកលែងតាមតែការសម្រេចចិត្ត, នោះភាគលាភ ឬ ការបែងចែកប្រហាក់ប្រហែល ត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាចំណូល លុះត្រាតែភាគលាភ ឬ ការបែងចែកប្រហាក់ប្រហែល បានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់អំពីការទទួលបានមកវិញនូវថ្លៃដើមមូលបត្រកម្មសិទ្ធិនោះ។

៣៧. សួយសារ ដូចជា សួយសារបានពីប្រេងឥន្ធនៈ ដែលបានបង្គរដោយអនុលោមតាមលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចព្រមព្រៀងដែលពាក់ព័ន្ធ ហើយជាទូទៅត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃកិច្ចព្រមព្រៀងនោះ លើកលែងតែមានចែងជាក់លាក់ក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀង ស្ថាប័នអាចទទួលស្គាល់ជាចំណូល ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធ និងមូលដ្ឋានសមហេតុផលផ្សេងទៀត។

៣៨. ចំណូលត្រូវបានទទួលស្គាល់ តែនៅពេលវាអាចនឹងកើតមានឡើងដែលអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ឬ សក្តានុពលសេវាដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការ នឹងហូរចូលស្ថាប័ន។ ទោះបីជាយ៉ាងនេះ នៅពេលភាពមិនច្បាស់លាស់កើតឡើងពាក់ព័ន្ធនឹងភាពអាចប្រមូលបាននៃចំនួនទឹកប្រាក់ដែលបានបូកបញ្ចូលរួចក្នុងចំណូល នោះទឹកប្រាក់ដែលមិនអាចប្រមូលបាន ឬ ចំនួនទឹកប្រាក់ដែលការប្រមូលត្រលប់មកវិញ មិនអាចនឹងកើតមានឡើង ត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាចំណាយ ជាជាងជាការកែតម្រូវចំនួនទឹកប្រាក់នៃចំណូលដែលបានទទួលស្គាល់ពីដំបូង។

ការលាតត្រដាង

៣៩. **ស្ថាប័នត្រូវលាតត្រដាង÷**

(ក) **គោលនយោបាយគណនេយ្យដែលបានប្រើសម្រាប់ការទទួលស្គាល់ចំណូល រួមបញ្ចូលទាំងវិធីសាស្ត្រដែលបានប្រើដើម្បីកំណត់អំពីដំណាក់កាលនៃការបញ្ចប់ប្រតិបត្តិការពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់សេវា**

(ខ) **ចំនួនទឹកប្រាក់នៃខ្ទង់ចំណូលសំខាន់ៗនីមួយៗដែលបានទទួលស្គាល់នៅក្នុងអំឡុងការិយបរិច្ឆេទ រួមបញ្ចូលទាំងចំណូលដែលបានមកពី÷**

១) **ការផ្តល់សេវា**

២) **ការលក់ទំនិញ**

៣) **ការប្រាក់**

៤) **សួយសារ និង**

៥) **ភាគលាភ ឬ ការបែងចែកប្រហាក់ប្រហែល និង**

(គ) **ចំនួនទឹកប្រាក់នៃចំណូលដែលបានមកពីការដោះដូរទំនិញ ឬ សេវាដែលបានរួមបញ្ចូលនៅក្នុងខ្ទង់ចំណូលសំខាន់ៗនីមួយៗ។**

៤០. ការណែនាំស្តីពីការលាតត្រដាងអំពីទ្រព្យសកម្មយថាហេតុ និងបំណុលយថាហេតុណាមួយ អាចមើលបានក្នុងស្តង់ដា CPSAS 19 សំវិធានធន បំណុលយថាហេតុ និងទ្រព្យសកម្មយថាហេតុ។ ទ្រព្យសកម្មយថាហេតុ និងបំណុលយថាហេតុ អាចកើតឡើងពីធាតុដូចជា ចំណាយការធានា, ការទាមទារ, ការផ្តន្ទាទោសពិន័យជាប្រាក់ ឬ ការខាតបង់ដែលអាចកើតមាន។

CPSAS 9 – REVENUE FROM EXCHANGE TRANSACTIONS

Acknowledgment

Cambodian Public Sector Accounting Standard 9, is prepared based on the International Public Sector Accounting Standard 9, *Revenue from Exchange Transactions*, extract from the *Handbook of International Public Sector Accounting Pronouncement* of the International Public Sector Accounting Standards Board (IPSASB), published by the International Federation of Accountings (IFAC) in July 2020 and used with a permission of the International Federation of Accounting.

Handbook of International Public Sector Accounting Pronouncement ©2020 by the International Federation of Accountings (IFAC). All rights reserved.

Issued by:
Accounting and Auditing Regulator
Street 92, Sangkat Wat Phnom, Khan Daun Penh, Phnom Penh
Phone: +(855) 23 882 111
Email: info@acar.gov.kh
Website: www.acar.gov.kh

CPSAS 9 — REVENUE FROM EXCHANGE TRANSACTIONS

CONTENTS

Paragraph

Objective

Scope……1–10

Definitions……11–13

Revenue……12–13

Measurement of Revenue……14–17

Identification of the Transaction ……18

Rendering of Services……19–27

Sale of Goods……28–32

Interest, Royalties, and Dividends……33–38

Disclosure……39–40

Objective

This Standard aims to define income as "increases in economic benefits during the accounting period in the form of inflows or enhancements of assets or decreases of liabilities that result in increases in equity, other than those relating to contributions from equity participants". Accounting and Auditing Regulator (ACAR) definition of income encompasses both revenue and gains. This Standard uses the term "revenue," which encompasses both revenues and gains, in place of the term "income". Certain specific items to be recognized as revenues are addressed in other standards, and are excluded from the scope of this Standard. For example, gains arising on the sale of property, plant, and equipment are specifically addressed in standards on property, plant, and equipment and are not covered in this Standard.

The objective of this Standard is to prescribe the accounting treatment of revenue arising from exchange transactions and events.

The primary issue in accounting for revenue is determining when to recognize revenue. Revenue is recognized when it is probable that (a) future economic benefits or service potential will flow to the entity, and (b) these benefits can be measured reliably. This Standard identifies the circumstances in which these criteria will be met and, therefore, revenue will be recognized. It also provides practical guidance on the application of these criteria.

Scope

1. **An entity that prepares and presents financial statements under the accrual basis of accounting shall apply this Standard in accounting for revenue arising from the following exchange transactions and events:**

   (a) **The rendering of services;**

   (b) **The sale of goods; and**

   (c) **The use by others of entity assets yielding interest, royalties, and dividends or similar distributions.**

2. [Deleted]

3. [Deleted]

4. This Standard does not deal with revenue arising from non-exchange transactions.

5. Public sector entities may derive revenues from exchange or non-exchange transactions. An exchange transaction is one in which the entity receives assets or services, or has liabilities extinguished, and directly gives approximately equal value (primarily in the form of goods, services, or use of assets) to the other party in exchange. Examples of exchange transactions include:

   (a) The purchase or sale of goods or services; or

   (b) The lease of property, plant, and equipment at market rates.

6. In distinguishing between exchange and non-exchange revenues, substance rather than the form of the transaction should be considered. Examples of non-exchange transactions include revenue from the use of sovereign powers (for example, direct and indirect taxes, duties, and fines), grants, and donations.

7. The rendering of services typically involves the performance by the entity of an agreed task over an agreed period of time. The services may be rendered within a single period, or over more than one period. Examples of services rendered by public sector entities for which revenue is typically received in exchange may include the provision of housing, management of water facilities, management of toll roads, and management of transfer payments. Some agreements for the rendering of services are directly related to construction contracts, for example, those for the services of project managers and architects. Revenue arising from these agreements is not dealt with in this Standard, but is dealt with in accordance with the requirements for construction contracts as specified in CPSAS 11, *Construction Contracts.*

8. Goods includes (a) goods produced by the entity for the purpose of sale, such as publications, and (b) goods purchased for resale, such as merchandise or land and other property held for resale.

9. The use by others of entity assets gives rise to revenue in the form of:

   (a) Interest – charges for the use of cash or cash equivalents, or amounts due to the entity;

   (b) Royalties – charges for the use of long-term assets of the entity, for example, patents, trademarks, copyrights, and computer software; and

   (c) Dividends or similar distributions – distributions of surpluses to holders of equity investments in proportion to their holdings of a particular class of capital.

10. This Standard does not deal with revenues arising from:

   (a) Lease agreements (see CPSAS 13, *Leases*);

   (b) Dividends or similar distributions arising from investments that are accounted for under the equity method (see CPSAS 36, *Investments in Associates and Joint Ventures*);

   (c) Gains from the sale of property, plant, and equipment (which are dealt with in CPSAS 17, *Property, Plant, and Equipment*);

   (d) Insurance contracts within the scope of the relevant international or national accounting standard dealing with insurance contracts;

   (e) Changes in the fair value of financial assets and financial liabilities or their disposal (guidance on the recognition and measurement of financial instruments can be found in CPSAS 41*, Financial Instruments: Recognition and Measurement*);

   (f) Changes in the value of other current assets;

(g) Initial recognition, and from changes in the fair value of biological assets related to agricultural activity (see CPSAS 27, *Agriculture*);

(h) Initial recognition of agricultural produce (see CPSAS 27); and

(i) The extraction of mineral ores.

Definitions

11. **The following terms are used in this Standard with the meanings specified:**

<u>Exchange transactions</u> are transactions in which one entity receives assets or services, or has liabilities extinguished, and directly gives approximately equal value (primarily in the form of cash, goods, services, or use of assets) to another entity in exchange.

<u>Fair value</u> is the amount for which an asset could be exchanged, or a liability settled, between knowledgeable, willing parties in an arm's length transaction.

<u>Non-exchange transactions</u> are transactions that are not exchange transactions. In a non-exchange transaction, an entity either receives value from another entity without directly giving approximately equal value in exchange, or gives value to another entity without directly receiving approximately equal value in exchange.

Terms defined in other CPSASs are used in this Standard with the same meaning as in those Standards, and are reproduced in the *Glossary of Defined Terms* published separately.

Revenue

12. Revenue includes only the gross inflows of economic benefits or service potential received and receivable by the entity on its own account. Amounts collected as an agent of the government or another government organization or on behalf of other third parties; for example, the collection of telephone and electricity payments by the post office on behalf of entities providing such services are not economic benefits or service potential that flow to the entity, and do not result in increases in assets or decreases in liabilities. Therefore, they are excluded from revenue. Similarly, in an agency relationship, the gross inflows of economic benefits or service potential include amounts collected on behalf of the principal that do not result in increases in net assets/ equity for the entity. The amounts collected on behalf of the principal are not revenue. Instead, revenue is the amount of any commission received, or receivable, for the collection or handling of the gross flows.

13. Financing inflows, notably borrowings, do not meet the definition of revenue because they (a) result in an equal change in both assets, and liabilities and (b) have no impact upon net assets/equity. Financing inflows are taken directly to the statement of financial position and added to the balances of assets and liabilities.

Measurement of Revenue

14. **Revenue shall be measured at the fair value of the consideration received or receivable.**

15. The amount of revenue arising on a transaction is usually determined by agreement between the entity and the purchaser or user of the asset or service. It is measured at the fair value of the consideration received, or receivable, taking into account the amount of any trade discounts and volume rebates allowed by the entity.

16. In most cases, the consideration is in the form of cash or cash equivalents, and the amount of revenue is the amount of cash or cash equivalents received or receivable. However, when the inflow of cash or cash equivalents is deferred, the fair value of the consideration may be less than the nominal amount of cash received or receivable. For example, an entity may provide interest-free credit to the purchaser or accept a note receivable bearing a below-market interest rate from the purchaser as consideration for the sale of goods. When the arrangement effectively constitutes a financing transaction, the fair value of the consideration is determined by discounting all future receipts using an imputed rate of interest. The imputed rate of interest is the more clearly determinable of either:

    (a) The prevailing rate for a similar instrument of an issuer with a similar credit rating; or

    (b) A rate of interest that discounts the nominal amount of the instrument to the current cash sales price of the goods or services.

    The difference between the fair value and the nominal amount of the consideration is recognized as interest revenue in accordance with paragraphs 33 and 34.

17. When goods or services are exchanged or swapped for goods or services that are of a similar nature and value, the exchange is not regarded as a transaction that generates revenue. This is often the case with commodities like oil or milk, where suppliers exchange or swap inventories in various locations to fulfill demand on a timely basis in a particular location. When goods are sold or services are rendered in exchange for dissimilar goods or services, the exchange is regarded as a transaction that generates revenue. The revenue is measured at the fair value of the goods or services received, adjusted by the amount of any cash or cash equivalents transferred. When the fair value of the goods or services received cannot be measured reliably, the revenue is measured at the fair value of the goods or services given up, adjusted by the amount of any cash or cash equivalents transferred.

Identification of the Transaction

18. The recognition criteria in this Standard are usually applied separately to each transaction. However, in certain circumstances, it is necessary to apply the recognition criteria to the separately identifiable components of a single transaction in order to reflect the substance of the transaction. For example, when the price of a product

includes an identifiable amount for subsequent servicing, that amount is deferred, and recognized as revenue over the period during which the service is performed. Conversely, the recognition criteria are applied to two or more transactions together when they are linked in such a way that the effect cannot be understood without reference to the series of transactions as a whole. For example, an entity may sell goods and, at the same time, enter into a separate agreement to repurchase the goods at a later date, thus negating the substantive effect of the transaction; in such a case, the two transactions are dealt with together.

Rendering of Services

19. **When the outcome of a transaction involving the rendering of services can be estimated reliably, revenue associated with the transaction shall be recognized by reference to the stage of completion of the transaction at the reporting date. The outcome of a transaction can be estimated reliably when all the following conditions are satisfied:**

    (a) **The amount of revenue can be measured reliably;**

    (b) **It is probable that the economic benefits or service potential associated with the transaction will flow to the entity;**

    (c) **The stage of completion of the transaction at the reporting date can be measured reliably; and**

    (d) **The costs incurred for the transaction and the costs to complete the transaction can be measured reliably.**

20. The recognition of revenue by reference to the stage of completion of a transaction is often referred to as the percentage of completion method. Under this method, revenue is recognized in the reporting periods in which the services are rendered. For example, an entity providing property valuation services would recognize revenue as the individual valuations are completed. The recognition of revenue on this basis provides useful information on the extent of service activity and performance during a period. CPSAS 11 also requires the recognition of revenue on this basis. The requirements of that Standard are generally applicable to the recognition of revenue and the associated expenses for a transaction involving the rendering of services.

21. Revenue is recognized only when it is probable that the economic benefits or service potential associated with the transaction will flow to the entity. However, when an uncertainty arises about the collectability of an amount already included in revenue, the uncollectable amount, or the amount in respect of which recovery has ceased to be probable, is recognized as an expense, rather than as an adjustment of the amount of revenue originally recognized.

22. An entity is generally able to make reliable estimates after it has agreed to the following with the other parties to the transaction:

(a) Each party's enforceable rights regarding the service to be provided and received by the parties;

(b) The consideration to be exchanged; and

(c) The manner and terms of settlement.

It is also usually necessary for the entity to have an effective internal financial budgeting and reporting system. The entity reviews and, when necessary, revises the estimates of revenue as the service is performed. The need for such revisions does not necessarily indicate that the outcome of the transaction cannot be estimated reliably.

23. The stage of completion of a transaction may be determined by a variety of methods. An entity uses the method that measures reliably the services performed. Depending on the nature of the transaction, the methods may include:

(a) Surveys of work performed;

(b) Services performed to date as a percentage of total services to be performed; or

(c) The proportion that costs incurred to date bear to the estimated total costs of the transaction. Only costs that reflect services performed to date are included in costs incurred to date. Only costs that reflect services performed or to be performed are included in the estimated total costs of the transaction.

Progress payments and advances received from customers often do not reflect the services performed.

24. For practical purposes, when services are performed by an indeterminate number of acts over a specified time frame, revenue is recognized on a straight line basis over the specified time frame, unless there is evidence that some other method better represents the stage of completion. When a specific act is much more significant than any other acts, the recognition of revenue is postponed until the significant act is executed.

25. **When the outcome of the transaction involving the rendering of services cannot be estimated reliably, revenue shall be recognized only to the extent of the expenses recognized that are recoverable.**

26. During the early stages of a transaction, it is often the case that the outcome of transaction cannot be estimated reliably. Nevertheless, it may be probable that the entity will recover the transaction costs incurred. Therefore, revenue is recognized only to the extent of costs incurred that are expected to be recoverable. As the outcome of the transaction cannot be estimated reliably, no surplus is recognized.

27. When (a) the outcome of a transaction cannot be estimated reliably, and (b) it is not probable that the costs incurred will be recovered, revenue is not recognized and the costs incurred are recognized as an expense. When the uncertainties that prevented the outcome of the contract being estimated reliably no longer exist, revenue is recognized in accordance with paragraph 19 rather than in accordance with paragraph 25.

Sale of Goods

28. **Revenue from the sale of goods shall be recognized when all the following conditions have been satisfied:**

    (a) **The entity has transferred to the purchaser the significant risks and rewards of ownership of the goods;**

    (b) **The entity retains neither continuing managerial involvement to the degree usually associated with ownership nor effective control over the goods sold;**

    (c) **The amount of revenue can be measured reliably;**

    (d) **It is probable that the economic benefits or service potential associated with the transaction will flow to the entity; and**

    (e) **The costs incurred or to be incurred in respect of the transaction can be measured reliably.**

29. The assessment of when an entity has transferred the significant risks and rewards of ownership to the purchaser requires an examination of the circumstances of the transaction. In most cases, the transfer of the risks and rewards of ownership coincides with the transfer of the legal title or the passing of possession to the purchaser. This is the case for most sales. However, in certain other cases, the transfer of risks and rewards of ownership occurs at a different time from the transfer of legal title or the passing of possession.

30. If the entity retains significant risks of ownership, the transaction is not a sale, and revenue is not recognized. An entity may retain a significant risk of ownership in a number of ways. Examples of situations in which the entity may retain the significant risks and rewards of ownership are:

    (a) When the entity retains an obligation for unsatisfactory performance not covered by normal warranty provisions;

    (b) When the receipt of the revenue from a particular sale is contingent on the derivation of revenue by the purchaser from its sale of the goods (for example, where a government publishing operation distributes educational material to schools on a sale or return basis);

    (c) When the goods are shipped subject to installation and the installation is a significant part of the contract that has not yet been completed by the entity; and

    (d) When the purchaser has the right to rescind the purchase for a reason specified in the sales contract, and the entity is uncertain about the probability of return.

31. If an entity retains only an insignificant risk of ownership, the transaction is a sale and revenue is recognized. For example, a seller may retain the legal title to the goods solely to protect the collectability of the amount due. In such a case, if the entity has transferred the significant risks and rewards of ownership, the transaction is a sale and

revenue is recognized. Another example of an entity retaining only an insignificant risk of ownership may be a sale when a refund is offered if the purchaser is not satisfied. Revenue in such cases is recognized at the time of sale, provided the seller can reliably estimate future returns and recognizes a liability for returns based on previous experience and other relevant factors.

32. Revenue is recognized only when it is probable that the economic benefits or service potential associated with the transaction will flow to the entity. In some cases, this may not be probable until the consideration is received or until an uncertainty is removed. For example, the revenue may be dependent upon the ability of another entity to supply goods as part of the contract, and if there is any doubt that this will occur, recognition may be delayed until it has occurred. When the goods are supplied, the uncertainty is removed and revenue is recognized. However, when an uncertainty arises about the collectability of an amount already included in revenue, the uncollectable amount, or the amount in respect of which recovery has ceased to be probable, is recognized as an expense, rather than as an adjustment of the amount of revenue originally recognized.

Interest, Royalties, and Dividends or Similar Distributions

33. **Revenue arising from the use by others of entity assets yielding interest, royalties, and dividends or similar distributions shall be recognized using the accounting treatments set out in paragraph 34 when:**

(a) **It is probable that the economic benefits or service potential associated with the transaction will flow to the entity; and**

(b) **The amount of the revenue can be measured reliably.**

34. **Revenue shall be recognized using the following accounting treatments:**

(a) **Interest shall be recognized on a time proportion basis that takes into account the effective yield on the asset;**

(b) **Royalties shall be recognized as they are earned in accordance with the substance of the relevant agreement; and**

(c) **Dividends or similar distributions shall be recognized when the shareholder's or the entity's right to receive payment is established.**

35. The effective yield on an asset is the rate of interest required to discount the stream of future cash receipts expected over the life of the asset to equate to the initial carrying amount of the asset. Interest revenue includes the amount of amortization of any discount, premium, or other difference between the initial carrying amount of a debt security and its amount at maturity.

36. When unpaid interest has accrued before the acquisition of an interest-bearing investment, the subsequent receipt of interest is allocated between pre-acquisition and post-acquisition periods; only the post-acquisition portion is recognized as revenue.

When dividends or similar distributions on equity securities are declared from pre-acquisition net surplus, those dividends or similar distributions are deducted from the cost of the securities. If it is difficult to make such an allocation except on an arbitrary basis; dividends or similar distributions are recognized as revenue unless they clearly represent a recovery of part of the cost of the equity securities.

37. Royalties, such as petroleum royalties, accrue in accordance with the terms of the relevant agreement, and are usually recognized on that basis unless, having regard to the substance of the agreement, it is more appropriate to recognize revenue on some other systematic and rational basis.

38. Revenue is recognized only when it is probable that the economic benefits or service potential associated with the transaction will flow to the entity. However, when an uncertainty arises about the collectability of an amount already included in revenue, the uncollectable amount, or the amount in respect of which recovery has ceased to be probable, is recognized as an expense, rather than as an adjustment of the amount of revenue originally recognized.

Disclosure

39. **An entity shall disclose:**

(a) **The accounting policies adopted for the recognition of revenue, including the methods adopted to determine the stage of completion of transactions involving the rendering of services;**

(b) **The amount of each significant category of revenue recognized during the period, including revenue arising from:**

(i) **The rendering of services;**

(ii) **The sale of goods;**

(iii) **Interest;**

(iv) **Royalties; and**

(v) **Dividends or similar distributions; and**

(c) **The amount of revenue arising from exchanges of goods or services included in each significant category of revenue.**

40. Guidance on disclosure of any contingent assets and contingent liabilities can be found in CPSAS 19, *Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets*. Contingent assets and contingent liabilities may arise from items such as warranty costs, claims, penalties, or possible losses.